

til livets udkomme. Og der synes jeg egentlig, at hr. Ole Sohn leverede det bedste eksempel på, hvorfor man skal gøre op med det her, for hr. Ole Sohn sagde, at hvis en lønmodtager er utilfreds med at arbejde og være tvunget ind i en bestemt forening for at bevare sit arbejde, så kan han jo bare søge et nyt arbejde.

Kl. 12.00

Det syn synes vi nok at vi lige skal gøre op med, for det må være en ret, at man kan have et arbejde uden at skulle være medlem af en bestemt forening.

(Kort bemærkning).

Ole Vagn Christensen (S):

Jeg glæder mig til, at vi får rapporten, så vi ikke bare skal have nogle politiske floskler, for det synes jeg at beskæftigelsesministeren kom frem med her.

Jeg havde forventet at få et svar på det spørgsmål, som jeg har stillet til Venstre, til De Konservative og også til hr. Ole M. Nielsen og hr. Bent Bøgsted: Hvordan vil man i fremtiden håndtere de uorganiserede arbejdsgivere, hvis ikke man har eksklusivaftalerne?

Det er et konkret spørgsmål, og jeg mener, at det eneste, det her forslag er værn for, er, at de uorganiserede arbejdsgivere kan få lov til at undergrave de organiserede.

(Kort bemærkning).

Ole Sohn (SF):

Der er øjensynlig behov for, at vi får gjort op med misforståelserne: Det, jeg refererede til, var, at når man som lønmodtager søger job, søger man jo job der, hvor man gerne vil have et job, og hvis ikke man bryder sig om betingelserne på en virksomhed, så søger man jo ikke job dér. Der er jo ikke tale om, at man skal smide nogen ud.

Hvis man har en overenskomst eller etablerer en overenskomst, hvor parterne, det vil sige lønmodtagerne på den ene side og arbejdsgiverne på den anden side, aftaler en overenskomst, hvorunder der er en eksklusivbestemmelse, så er det, fordi de er enige om det.

Og så er det klart, at hvis jeg søger et job, og jeg ikke bryder mig om den virksomheds løn- og ansættelsesvilkår, så tager jeg ikke det job. Det er da en frihed, jeg har. Det er da en personlig frihed, jeg har. Den vil jeg da ikke have at nogen skal tage fra mig.

Derfor forstår jeg slet ikke beskæftigelsesministerens argumentation om, at SF skulle tvinge nogen ud af arbejdspladser, for der er jo tale om,

at det er frivilligt indgåede overenskomster, og der er ikke tale om tvang, for det er jeg faktisk meget imod.

Hermed sluttede forhandlingen, og forslaget overgik derefter til anden (sidste) behandling.

Afstemning

Formanden:

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Arbejdsmarkedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (*Ophold*). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 48:

Forslag til folketingsbeslutning om øget tilskyndelse til at arbejde i efterlønsperioden.

Af Ole Sohn (SF) m.fl.
(Fremsat 15/1 2002).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Beskæftigelsesministeren (Claus Hjort Frederiksen):

Forslagsstillernes udgangspunkt er, at efterlønsreformen fra 1999 ikke virker efter hensigten. Det er jeg fundamentalt uenig i.

Hensigten med efterlønsreformen er at tilskynde medlemmerne af en a-kasse til at udskyde tidspunktet for overgangen til efterløn og at give mulighed for at arbejde fleksibelt i efterlønsperioden, med fradrag i efterlønnen efter samme regler som gælder fradrag i dagpenge.

Den fulde effekt af efterlønsreformen vil først vise sig i 2004. Det er derfor for tidligt nu at give et endegyldigt svar på, hvilken effekt reformen har haft. Men vi kan på nuværende tidspunkt allerede se en positiv effekt, som viser sig ved, at den gennemsnitlige tilbagetrækningsalder er steget.

Ser man således på tilgangen til den nye efterlønsordning i forhold til den tilsvarende tilgang til den gamle ordning, kan det konstateres, at

udnyttelsesgraden for de 60-61-årige er faldet fra ca. 40 pct. til 33 pct. Udnyttelsesgraden er tilgangen i forhold til alderspotentialt; medlemmer, der fylder 60-61 år i perioden.

Efterlønsreformen har således udsat og reduceret tilgangen til efterløn og har derfor samtidig bidraget til og forventes fortsat positivt at bidrage til at forøge arbejdsstyrken.

Når det er sagt, vil jeg gerne give udtryk for, at jeg finder det uheldigt, at der sås tvivl om efterlønsreformens effekt på et tidspunkt, hvor vi ikke har set den fulde virkning, for det har den konsekvens, at der fra forskellige sider rejses spørgsmål om efterlønsordningens indretning og videre fremtid.

Kl. 12.05

Regeringen står bag reformen fra 1999. Ikke mindst af hensyn til den yngre generation, som skal træffe beslutning om at tilmelde sig efterlønsordningen, er det nødvendigt, at der ikke skabes tvivl om ordningens fremtidige eksistens.

I forhold til det mere substantielle i beslutningsforslaget om at indføre en fradragsfri indtægtsgrense i efterlønsordningen skal jeg bemærke, at et af de grundlæggende principper i efterlønsordningen er at yde kompensation for en frivillig tilbagetrækning fra arbejdsmarkedet og ikke for en manglende indtægt. Det er blevet yderligere understøttet i forbindelse med efterlønsreformen fra juli 1999.

Et forslag om at indføre en fradragsfri indtægtsgrense på 30.000 kr. vil betyde, at nogle kan arbejde lidt, andre meget og samtidig få fuld efterløn. Nogle vil endda kunne få mere i samlet indkomst ved at arbejde lidt og få efterløn, end de får ved fuldtidsarbejde. Tingene hænger altså ikke sammen på en fornuftig måde.

Hertil kommer, at hensigten med efterlønsreformen er at tilskynde til en udskydelse af tidspunktet for overgang til efterløn. SF's forslag vil derimod tilskynde til, at flere overgår til efterløn hurtigst muligt. Budskabet i SF's forslag er i bund og grund: Arbejd mindre og tjen det samme. Dét er ikke denne regerings linje og tilgodeser ikke behovet for at udvide arbejdsstyrken.

Det skal bemærkes, at konsekvensen af SF's forslag vil være, at der åbnes mulighed for, at arbejde i virksomheder tilhørende f.eks. familie eller venner eller diverse organisationer og foreninger kan udføres med direkte løntilskud, f.eks. ved at disse personer arbejder for en meget lille eller måske slet ingen lønindkomst.

SF's forslag har derfor karakter af direkte eller indirekte erhvervsstøtte, som kan virke konkurrenceforvridende, hvilket regeringen ikke kan gå ind for.

Endvidere er der hensynet til de offentlige udgifter. Forslaget vil medføre en merudgift for staten. Og med disse bemærkninger skal jeg tilkendegive, at regeringen ikke kan tilslutte sig beslutningsforslaget.

Jens Vibjerg (V):

SF's forslag går ud på at igangsætte et analysearbejde, der skal se på incitamentsstrukturen i forhold til arbejdsmarkedet og efterlønnen, og efterfølgende skal regeringen fremsætte forslag.

SF mener, at der vil komme et større arbejdsudbud, hvis man får lov at tjene et større beløb ved siden af efterlønnen, uden at man modregner i efterlønnen.

I Venstre er vi også opsat på at sikre et fleksibelt arbejdsmarked på alle niveauer og for alle aktører. Vi er opsat på, at også mennesker, der har valgt efterløn og en mere begrænset tilknytning til arbejdsmarkedet, kan få de bedste muligheder for at deltage mest muligt på arbejdsmarkedet. For Venstre gælder det om at undgå firkantede kasseløsninger, hvis man kan indrette reglerne, så de bedst tilgodeser den enkeltes særlige ønsker og behov.

Vi må heller ikke glemme, at mange ældre i dag er langt bedre i stand til at leve et aktivt liv, end man var i samme alder for år tilbage. Det skal selvfølgelig afspejle sig i den politik, Folketinget vedtager.

Jeg vil dog godt advare imod at tro, at der kan skrues ubegrænset på disse tal og samtidig komme gode resultater ud af det.

SF foreslog under valgkampen, at efterlønnen skulle kunne tjene op til 40.000 kr. uden at blive modregnet. Det var og er et dårligt forslag, for det vil tværtimod betyde en reduktion af arbejdsudbuddet. Mange vil simpelt hen have en økonomisk fordel af at gå på efterløn, når de kan tjene de 40.000 kr. ved siden af uden modregning.

Med andre ord er det ikke nogen let sag at ændre grundlæggende på disse modeller, og derfor kan Venstre heller ikke støtte forslaget fra SF.

Analysedelen kan være udmærket, men forpligter regeringen til efterfølgende at fremsætte forslag til ændringer. Det kan vi selvfølgelig slet ikke støtte. Det kan vi ikke alene af den grund,

at det her er forligsstof, og i Venstre vedstår vi os forliget.

Og der skal heller ikke skabes uklarhed om efterlønnen. Jeg kan sådan set ikke forstå, at SF ved at fremsætte det her forslag skulle have en interesse i at få skabt usikkerhed om, hvorvidt efterlønnen nu består. Men også det at forpligte regeringen til at fremsætte forslag, hvis ikke det kan lykkes at finde en model, der tilgodeser ønsket om, at flest mulige bevarer så stor en tilknytning til arbejdsmarkedet som muligt, er da håbløst.

Med disse ord skal jeg på Venstres vegne afvise forslaget.

Kl. 12.10

(Kort bemærkning).

Ole Sohn (SF):

Først vil jeg takke hr. Jens Vibjerg for at have forstået forslaget, for forslaget er jo sådan set relativt enkelt, nemlig at foretage det analysearbejde og komme med nogle forslag, som fremmer incitamentet for lavtlønnede til at tage arbejde i efterlønsperioden.

Men pointen i, at vi har formuleret det på den måde, er sådan set, fordi det var det tilsagn, statsministeren gav under valgkampen sammen med lederen af det daværende største oppositionsparti, Socialdemokratiet. For der er en erkendelse af, at de lavtlønnede faktisk ikke gør brug af den nye efterlønsordning og dens muligheder for, at man kan tage arbejde. Derfor forstår jeg simpelt hen ikke, hvorfor Venstre ikke, når man kan lave et forslag, der gavner de lavtlønnede, springer på vognen og imødekommer det valgløfte, som statsministeren gav.

(Kort bemærkning).

Jens Vibjerg (V):

Nu skal jeg sige til hr. Ole Sohn: Jeg fulgte ikke statsministeren rundt i hele hans valgkamp, men det, jeg hørte statsministeren sige under valgkampen – efter forslaget fra SF's formand, hr. Holger K. Nielsen – var, at han ikke ville afvise at se på modellerne.

Men jeg var også meget positiv over for den første pind i SF's forslag, nemlig at se på: Kan vi gøre det her mere attraktivt og få folk til at blive længere på arbejdsmarkedet? Det afviser jeg jo heller ikke. Men samtidig at forpligte regeringen til at komme med nogle forslag er halsløs gerning, for det vil sandsynligvis munde ud i, at man ikke kan finde nogle modeller, der er bedre, og som tilskynder folk til i mindre grad at bruge

efterlønsordningen og blive længere på arbejdsmarkedet.

(Kort bemærkning).

Ole Sohn (SF):

Jeg har meget forståelse for, at Venstre ikke mener, at SF's model er den bedste. Det kan man tage en diskussion om. Derfor har vi også udtrykkeligt undladt at skrive det ind i forslaget, fordi det er vores bud. Vi har bare i bemærkningerne sagt, at sådan kan vi foreslå, at man kunne løse det.

Vi har udtrykkeligt lavet forslaget sådan, at der er mulighed for Venstre og selvfølgelig også Socialdemokratiet, for det er jo de to x Rasmussen, den nuværende og den forrige statsminister, der i valgkampens to afsluttende tv-debatter gav tilsagn om at se på den skævhed, som helt åbenlyst er i den nye efterlønsreform. Jeg er helt opmærksom på, at det er forligsstof. Derfor er forslaget netop lavet sådan, at man har mulighed for, at forligskredsen kan tage fat i at løse det åbenlyse problem, der er. Så kan man lytte til SF's forslag eller lade være, det vedrører egentlig ikke forslaget. Men det er et spørgsmål om, hvorvidt man tør imødekomme det valgløfte, som statsministeren gav på DR og på TV 2.

(Kort bemærkning).

Jens Vibjerg (V):

Jeg afviser ikke, at forligskredsen kan se på, om tingene kan skrues sammen på en anden måde. Jeg lægger ikke op til det, men jeg afviser ikke, at forligskredsen kan se på det.

Bjarne Laustsen (S):

For det første skal jeg meddele, at Socialdemokratiet vedstår sig det forlig, som blev indgået mellem de fem partier i 1998 om en reform af efterlønsordningen. Dermed være også sagt, at de ændringer, der måtte komme, og der skal ske, skal være i respekt og forståelse over for den samlede forligskreds.

Men jeg vil også sige, at Socialdemokratiet gerne vil være med til at se på, om det er muligt at give et større incitament specielt for de lavtlønnede til at arbejde i efterlønsperioden. Det er ganske vist, at det blev der talt meget om som et tema i den afsluttende valgkamp, og Venstres daværende formand og statsministeren på det tidspunkt, hr. Poul Nyrup Rasmussen, sagde, at det ville de godt være med til at kigge på. Det vil vi også gerne.

Kl. 12.15

Men jeg vil også gerne slå fast her i dag, at den nye fleksible efterløn jo netop var et bidrag til det, fordi den nye fleksible efterløn faktisk er så fleksibel, at man kan arbejde sig ud og ind af ordningen flere gange. Det var jo ikke muligt i den gamle ordning, hvor der var et loft på 200 timer.

Men jeg ser et stort problem med det forslag, som SF her fremsætter, og det er, at hvis man indfører en sådan generel regel, uanset om den måtte hedde 30.000 kr. eller 40.000 kr. oven i efterlønnen, ja, så ville der opstå det forhold, at efterlønsmodtagere ville være bedre økonomisk stillet end personer, der er på dagpenge. Og så lang tid man ikke har fundet en løsning på det problem, vil vi have meget svært ved at finde en løsning på det andet. For hvis det er sådan, at man har arbejde i ledighedsperioden, vil man også blive modregnet fra første klokke.

Skulle Socialdemokratiet gå ind for forslaget, ville vi finde det være mere hensigtsmæssigt, om man foretog en lavere modregning for de lavtlønnede, fordi en generel grænse på 30.000 kr. også ville komme de højtlønnede til gode. Jeg håber, at hr. Ole Sohn hørte den imødekommelse, den åbning der lå her.

I efteråret var den socialdemokratiske regering inde på, at man godt ville være med til at ændre efterlønsordningen, bl.a. på baggrund af en rapport om selvstændiges muligheder for at arbejde i efterlønsperioden. Disse forslag bliver syltet af den nye regering – og nu kigger jeg meget ned på hr. Jens Vibjerg – men hvis og når den nye regering vil indbyde Socialdemokratiet til seriøse og konstruktive forhandlinger herom, så deltager Socialdemokratiet gerne. Og ved den lejlighed kunne regeringen passende fremsætte forslag om dette emne, som bl.a. jo Venstres formand i valgkampen udtalte sig meget positivt om.

Men jeg må nok sige, at når vi har hørt beskæftigelsesministerens tale i dag, ja, så afliver man enhver tanke om noget som helst; man har ikke engang en åbning om at ville indkalde og drøfte forskellige forhold. Før regeringsskiftet var det meget magtpåliggende for Venstre og De Konservative at få ændret efterlønsordningen, specielt for de selvstændige. Og vi gav som sagt en række imødekommelser, men efter regerings-skiftet har vi intet hørt og har ingen dialog med regeringen om de her ting.

Men ved en passende lejlighed, hvor vi skulle drøfte de andre forhold, var det muligt, hvis ministeren og ministeriet kan komme frem til en

model, at vi så gerne medvirker til at kigge på det forslag her.

(Kort bemærkning).

Jens Vibjerg (V):

Nu skyder den socialdemokratiske ordfører, hr. Bjarne Laustsen, lidt på den nuværende minister – nu er det jo ikke så længe siden, han kom i sadlen – men jeg vil så gerne have, at den socialdemokratiske ordfører vil bekræfte, at Venstre og De Konservative i vel 2 år har arbejdet på over for den gamle regering og den tidligere minister at få ændret nogle af de dér tåbeligheder, der er. Og det er ikke i forligsteksten, det er simpelt hen i de administrative regler, som den forrige minister udarbejdede.

Det er rigtigt, at vi fik en dialog, men der skete ikke mere, og det flytter jo altså ingenting. Det hjælper jo ikke noget at indkalde til et møde, hvis der ikke sker noget.

(Kort bemærkning).

Ole Sohn (SF):

Det var hr. Jens Vibjergs bemærkninger om tåbeligheder i ordningen, der fik mig på talerstolen.

Finder Socialdemokratiet det ikke, måske ikke tåbeligt, men så måske ikke helt rimeligt, at vi i dag har den situation, at hvis man som akademiker kan arbejde, også via aftaler til 400, 500, 600 kr. i timen, så vil man som efterløner få en gevinst på flere hundrede kroner, hvorimod hvis man som arbejdsmand – som i øvrigt var den gruppe, som ordningen var primært tiltænkt – arbejder for 80-90 kr. i timen, så får man stort set ingenting ud af at arbejde på efterlønnen?

Er det en rimelig fordeling, når vi nu taler om tåbeligheder i systemet?

(Kort bemærkning).

Ole M. Nielsen (KRF):

Jeg vil spørge hr. Bjarne Laustsen, om ikke han finder det mærkeligt, at de tåbeligheder, som hr. Jens Vibjerg helt retfærdigvis omtaler, og som den tidligere minister har indført administrativt, ikke er blevet rettet under den nuværende minister.

Det er ikke sikkert, vi kan blive enige om, hvad der er tåbeligt. Men hvis det, hr. Jens Vibjerg kalder tåbeligt, ikke er blevet rettet endnu – f.eks. er der sådan noget som medhjælpende hustruers tilbagebetaling, det er jo et af de kæmpestore problemer, som vi har arbejdet med hele tiden, og det er forholdsvis enkelt at løse, hvis man ellers har viljen til det – så vil jeg gerne

spørge hr. Bjarne Laustsen, om han ikke mener, det var rimeligt, at det kunne rettes på nuværende tidspunkt.

Kl. 12.20

(Kort bemærkning).

Bjarne Laustsen (S):

Man kunne godt ønske sig, at denne regeringsperiode ville blive kort, for hr. Jens Vibjerg er meget bedre i opposition. Der går ikke ret lang tid, inden man skifter om til at begynde at tale om tåbeligheder og en masse andre ting.

Jeg kan ikke helt genkende hr. Jens Vibjergs udlægning af teksten, for hr. Jens Vibjerg må også erkende, at der rent faktisk ligger et stykke papir på, at da Socialdemokratiet var med i og havde regeringsmagten, gav vi nogle tilsagn også til hr. Jens Vibjerg. Men der kom jo ikke mere ud af det, det ved vi godt. Det ville også kræve nogle lovændringer og ikke bare nogle administrative ting. Det er jo klart, at den slags ting skal vi finde ud af i enighed.

Jeg kan bekræfte hr. Ole Sohns meldinger omkring det forhold, at der er akademikere, der har en høj timeløn. Nu er der et specielt forhold, nemlig om det er kontrollabel arbejdstid eller det er ukontrollabel arbejdstid; der er en speciel sats, ellers bruger man omregnings-satsen.

Men ellers er det rigtigt, at de har betydelig mere ud af det. Det var jo også derfor, jeg i mit første indlæg var inde på, at hvis man indfører en generel regel på 30.000 kr., vil det også tilgode de højestlønnede, hvorimod hvis man sænker den modregning, som de lavestlønnede bliver modregnet med, nemlig hvad der svarer til efterløns-satsen i dag, ja, så ville man opnå en større gevinst, og så ville de andre ikke få den fordel.

Over for hr. Ole M. Nielsen kan jeg til fulde bekræfte, at det ser meget underligt ud, at regeringen nu har haft travlt med at fremkomme med en lang række ændringer, ikke nogle ændringer, der giver flere arbejdspladser eller noget som helst andet eller løser nogle særlige problemsæt, men som mere er af ideologisk karakter. Men de praktiske ting, som man påpegede før valget, ja, dem har man fuldstændig glemt her efterfølgende. Så det kan jeg til fulde bekræfte: Det ser underligt ud.

Formanden:

Hr. Bent Bøgsted som ordfører.

Bent Bøgsted (DF):

I Dansk Folkeparti har vi altid ment, at det her med indgreb i efterlønsordningen har været sådan noget underligt noget, der er sket gang på gang. Vi har også spekuleret på, når vi ser de indgreb, der er foretaget i efterlønsordningen, om der egentlig er noget tilbage til dem, der skal på efterløn om 10-15 år. Det kan man begynde at tvivle på, for der er blevet lavet indgreb hele tiden, og dette er jo nok heller ikke det sidste.

Det, som Venstre og Socialdemokratiet fremfører, kan jeg fuldt ud tilslutte mig. SF's forslag om, at der skal kigges på problemerne, støtter vi fuldt ud. Men vi har lidt problemer med det sidste, det med, at der skal fremsættes et lovforslag om forbedringer, hvis regeringen nu ikke kan se, at der kan laves nogle forbedringer. For jeg kan også godt følge det, ministeren sagde om problemerne med de små erhvervsdrivende, der kan få billig arbejdskraft. Det er også konkurrenceforvridende.

I det spil her er Dansk Folkeparti egentlig nok lidt radikalt. I første omgang vil jeg sige, at vi støtter det, der ligger i forslaget om, at der skal kigges på problematikken i efterlønnen; det støtter vi fuldt ud. Men hvis det sidste er et krav om, at der skal fremsættes forslag om en forbedring på området, sådan forstår jeg det, så vil vi vente og se, hvad der eventuelt kommer ud af det, og så se, hvad forligspartierne så kunne finde ud af.

Dansk Folkeparti er jo ikke et af forligspartierne og bliver nok heller ikke indbudt til forhandlingerne, hvis der skal laves nogle forbedringer. Men jeg er ikke helt inde i det spil dér, om vi bliver det.

Så vi både støtter og ikke støtter, og det håber jeg hr. Ole Sohn forstår.

(Kort bemærkning).

Ole Sohn (SF):

Jo, jeg forstår såmænd til fulde den musefælde eller den klemme, som hr. Bent Bøgsted er kommet i. Altså på den ene side har Dansk Folkeparti lavet en musketered med regeringen, og på den anden side er man jo grundlæggende enig i, at det indgreb, som blev lavet i efterlønsordningen i 1998 til ugunst for de lavtlønnede, at det bryder man sig ikke om. Det gør SF heller ikke, så derfor ønsker vi at rette lidt op på det.

Så kan man diskutere, om SF's model er den rigtige, men grundlæggende er Dansk Folkeparti og SF jo enige i, at de lavtlønnede på efterlønsordning bør have nogle bedre forhold. Derfor håber jeg, at vi under udvalgsarbejdet kommer

dertil, at vi om ikke andet kan finde nogle formuleringer, som gør, at vi kan ændre beslutningsforslaget i en retning, som gør, at Dansk Folkeparti også kan støtte det. For det helt afgørende er jo, at vi får rettet op på nogle af de skævheder, der er lavet.

Kl. 12.25

(Kort bemærkning).

Bjarne Laustsen (S):

Jeg vil ikke beskyldte hr. Bent Bøgsted for at være radikal, men der var jo nok sådan lidt på den ene side og lidt på den anden side-tale omkring det her, og det kan jeg sådan set godt forstå, når man ikke er med i forliget, og man jo tidligere også sammen med Venstre og De Konservative helt frem til 1998 sagde, at der ikke var behov for en efterløn i Danmark, og hvis der var det, så var det noget, arbejdsmarkedets parter selv måtte finde ud af.

I øvrigt er det den holdning, Dansk Folkeparti har på alle arbejdsmarkedsspørgsmål, at det må arbejdsmarkedets parter selv finde ud af, det skal ikke være noget, staten blander sig i. Det var sådan den generelle holdning, så derfor skal man heller ikke blande sig i det.

Men det vil være til ubodelig skade for hr. Bent Bøgsted og alle SiD's medlemmer, SiD, som han selv er medlem af, og derfor kan jeg sige, at jeg synes, det er lidt underligt, at man sådan siger på den ene side og på den anden side. En gang imellem måtte det meget godt komme frem, hvad det egentlig var, man var ude i.

Vi har fået mange klø for at ville afskaffe efterlønsordningen, og derfor er jeg glad for, at Socialdemokratiet med de ændringer, vi foretog i 1998, jo tydeligere og tydeligere fremstår som det parti, der var med til at sikre efterlønnen også i fremtiden.

(Kort bemærkning).

Bent Bøgsted (DF):

Til hr. Ole Sohn vil jeg sige: Jamen altså vi er vilige til under udvalgsarbejdet at være med til at prøve at finde en løsning på det; det er helt sikkert.

Til hr. Bjarne Laustsen vil jeg sige: Jeg tror ikke, det bliver i alle sager på arbejdsmarkedet, hvor vi siger, at arbejdsmarkedets parter skal indblandes; vi kan også træffe nogle selvstændige beslutninger; men det kommer.

Lars Barfoed (KF):

Jeg synes indledningsvis, at det er vigtigt at slå fast, at det her med efterløn jo er indført for at sikre folk en mulighed for at trække sig tilbage fra arbejdsmarkedet. Og så er der så mulighed for en meget begrænset erhvervsdeltagelse alligevel. Det er jo sådan, det hænger sammen. Udgangspunktet er tilbagetrækning.

Efterlønsreformen, som vi er enige om er forligsstof, og som vi ikke kan lave om på, uden vi er enige om det, havde jo ikke mindst til formål at sikre en senere anvendelse af efterlønsordningen for flere og en mindre brug af ordningen, ikke mindst for at tage de hensyn til arbejdsstyrken, som det også er nødvendigt at tage, fordi derved ville flere altså være i arbejde, i og med at de ville benytte sig af ordningen på et senere tidspunkt.

Derfor er ordningen jo også sådan et miks af hensyn til den enkeltes mulighed for det, hvis man gerne vil holde lidt tidligt op på arbejdsmarkedet, og nogle overordnede, samfundsøkonomiske hensyn, der ikke mindst drejer sig om arbejdskraftbalancen.

Men de hensyn og mål, som jeg har nævnt omkring efterlønnen, grundlæggende omkring efterlønsreformen, ligger for Det Konservative Folkeparti fast, og det levner jo i virkeligheden meget lidt spillerum til at ændre på reglerne om at kunne påtage sig et arbejde ved siden af efterlønnen.

Når jeg så har sagt det, vil jeg også sige, at jeg egentlig har meget forståelse for en del af argumentationen i forslaget. Altså jeg kan jo godt se, at de problemer, der bliver peget på, er der. Man kan jo ikke benægte, at den vinkel kan man angribe den nuværende ordning fra; sådan er det. Nogle gange er det bare svært at finde noget, som tilgodeser alle hensyn og krav på én gang, og det tror jeg altså det bliver her, hensynet til de overordnede mål, og det hensyn vejer meget tungt.

Så synes jeg også, at det måske er lige lovlig tidligt efter efterlønsreformen at begynde at lave fuldstændig om på den, medmindre der er tvivgende grunde til det, og det kan man måske sige at der vel trods alt heller ikke er.

Men hvis man kan analysere sig frem til nogle modeller, der tilgodeser også de hensyn, som der ligger i beslutningsforslaget, hvis man i forligskredsen kan finde en bedre ordning, så vil vi da gerne være med til at se på det. Men det skal altså vel at mærke en ordning, der respekterer de grundlæggende hensyn og formål, som jeg

først nævnte, og det tror jeg som sagt umiddelbart bliver lidt svært. Men vi er ikke helt afvisende over for at se på det, hvis det er muligt.

Kl. 12.30

Men vi kan ikke støtte beslutningsforslaget, ikke mindst selvfølgelig fordi der i det ligger en forpligtelse til at fremsætte forslag, og hvis der nu i en analyse ikke kommer nogen forslag, som vi synes er gode, vil vi ikke være forpligtet til at skulle fremsætte dem.

(Kort bemærkning).

Bjarne Laustsen (S):

Hr. Lars Barfoed giver udtryk for sympati for forslaget og forstår problemstillingerne osv., men har alligevel ikke nogen bud på, hvad vi skal gøre ved det. Så vil jeg gerne spørge, om det ikke er sådan, at netop de grupper her jo er dem, der bærer den højeste ledighed i Danmark, det er SiD, det er kvinderne osv., og derfor hænger det jo lidt sammen med beskæftigelsesgraden.

Hvis der nu var masser af arbejde at få for de folk her, ville der sandsynligvis også være betydelig flere i den kategori, i den gruppe her, som er ledige. Vi er jo også inde i et område, hvor mange af de folk her bliver tvunget over på efterløn. Og en af de største forbedringer, der kom i efterlønnen, var, at de folk, der bliver tvunget ud, fordi de har gået ledige i lang tid – der er jo en kort ledighedsperiode, dagpengeperiode – tidligere kun fik 82 pct., nu får de 91 pct., en forbedring på over 1.000 kr.

Men er det ikke beskæftigelsesgraden inden for de her områder, der er det store problem med hensyn til, at der var flere, der kunne komme i arbejde, også i efterlønsperioden?

(Kort bemærkning).

Lars Barfoed (KF):

Nu er det jo sådan, at de ting svinger hele tiden. Vi bevæger os formentlig nu ind i en periode, hvor der bliver stigende konkurrence om arbejdskraften og arbejdskraftmangel. Så vil den argumentation i retning af, at nogle skulle være tvunget eller presset ind i efterlønsordninger, jo ikke længere være til stede.

Jeg tror under alle omstændigheder, at uanset hvad der er årsagen til det ene og det andet, så er det nødvendigt, at regler omkring efterløn er rimeligt uafhængige af, om vi er i konjunktur-opsving eller i konjunkturedgang. Reglerne må være robuste over for forskellige konjunktursituationer, og derfor tror jeg, at vi skal prøve at se på reglerne lidt uafhængigt af det.

(Kort bemærkning).

Bjarne Laustsen (S):

Jeg tror, det er meget vigtigt, at man forstår, hvorfor man i det hele taget lavede ordningen om med efterlønsgarantibevis osv. Det var jo netop for at give en garanti til de folk, der følte, at der var usikkerhed om ordningen. Mange havde hamstret efterløn, fordi nogle, bl.a. hr. Lars Barfoeds parti, havde fremsat forslag om at afskaffe efterlønnen. Så hamstrede man, og hvis det var sådan, at der var stor ledighed inden for området, så blev man nærmest presset ud, osv. Derfor hænger de her ting jo sammen.

Endelig er det jo også sådan, at vi godt ved, selv om vi nu har talt om akademikere og forfattere, der tjener 500 kr. i timen, at det er jo ikke særlig sandsynligt, hvis man tjener et sted mellem 500 kr. og måske 900 kr. som advokat, eller hvad man gør, at man skulle være interesseret i at få efterløn og tage en time på efterløn til 70 kr. i timen. Det hænger ikke rigtigt sammen.

(Kort bemærkning).

Lars Barfoed (KF):

Jeg ved ikke, hvorfor jeg står med sådan en underlig fornemmelse, når jeg lige før hørte hr. Bjarne Laustsen tale i retning af, at der er et eller andet, hr. Bjarne Laustsen rigtig gerne vil have mig til at sige, men det er ikke gået op for mig, hvad det er.

Men jeg synes, vi klart har sagt, at vi synes, det ser meget tungt ud med at lave om på det her, selv om vi godt kan se det problem, der er nævnt i forslaget, og det gør da, at vi er parate til at se på, om der er nogle muligheder. Vi synes ikke på forhånd, at det lige ser ud til, at der er det, men vi er parate til at se på problemstillingen, om der er nogle modeller, som alle i forligskredsen kan tilslutte sig.

Det er altså dels en nuanceret opfattelse, og der er vel trods alt også plads til at give udtryk for nuancerede opfattelser fra denne her talerstol, dels er det en åbning i retning af, at vi er da villige til at se på problemet.

(Kort bemærkning).

Pernille Falcon (EL):

Jeg synes, at bemærkningerne fra hr. Lars Barfoed lyder positive, og jeg vil høre, om hr. Lars Barfoed og De Konservative ville kunne støtte forslaget, hvis det blev ændret derhen, at det alene omhandlede analysearbejdet uden efterfølgende forpligtelser, men sådan at det lå åbent til drøftelse.

Kl. 12.35

(Kort bemærkning).

Lars Barfoed (KF):

Vi vil i hvert fald gerne i første omgang under udvalgsarbejdet tale lidt om, hvad det er for en form for analyse, vi skal pålægge regeringen at foretage. Så vi er åbne over for, at der sker analyser og samtaler om det her, men jeg vil ikke lige her og nu afgive løfter om, hvad vi i sidste ende vil acceptere at vedtage. For jeg mener, at hvis det bare er sådan, at vi skal undersøge noget, så behøver vi vel ikke ligefrem at vedtage et beslutningsforslag om det i Folketinget. Det kan vi vel gøre under udvalgsarbejdet, hvis der er ønske om det.

Så en så klar tilkendegivelse ønsker jeg trods alt ikke at give fru Pernille Falcon her og nu.

Formanden:

Hr. Anders Samuelson som ordfører.

Anders Samuelson (RV):

Om det, den konservative ordfører sagde her fra talerstolen, kan man næsten sige, at det tendere de at være et radikalt svar, der blev givet her på det spørgsmål. Man kunne også bruge udtrykket »et nuanceret svar«.

Jeg synes, at der selvfølgelig bliver rejst en konkret problemstilling med det her forslag, som er reel nok. Men man kan faktisk godt vende den 180 grader på hovedet og så sige, at det, at problemstillingen overhovedet er der, er jo et udtryk for, at der er en meget høj kompensationsgrad i forhold til de lavtlønnede på arbejdsmarkedet. Det er jo det, der er problemstillingen her.

Spørgsmålet er så, hvordan man skal løse det. Og der løber man straks ind i næste dilemma, for åbner man for f.eks. at genindføre en mulighed for at arbejde et vist antal timer uden at blive trukket i efterlønnen, så gør man det på den anden side også med det samme meget, meget mere attraktivt at gå på efterløn, og det er vi faktisk ikke interesseret i.

Vi er faktisk interesseret i at begrænse antallet, der kommer på efterløn, til at være dem, som faktisk har et reelt behov for at komme på efterløn, og så på den anden side selvfølgelig gøre ordningen så fleksibel, som vi har gjort, nemlig at i det omfang, man kan tage noget arbejde ved siden af og faktisk meget gerne fortsat vil være tilknyttet arbejdsmarkedet – og det tror jeg der er mange mennesker der meget gerne vil, altså

væk fra valget mellem 100 pct. inde eller 100 pct. ude – så kan man gøre det, mod at man bliver modregnet.

Det har været indgangsvinklen til at få lavet de forbedringer af efterlønsordningen, som vi mener der blev lavet i det forlig, der også har været henvist til tidligere. Derfor må jeg sige, at hvis forslagsstillerne forestiller sig, at man skulle gå ind og åbne for en genindførelse af f.eks. noget, der minder om 200-timers-reglen, så er Det Radikale Venstre blankt afvisende over for det.

Vi mener ikke, at det er den rigtige vej at gå. Vi skal sørge for, at denne efterlønsordning ikke bliver for dyr, for hvis den bliver for dyr – og det vil man risikere med et sådant tiltag – så vil vi komme til at stå i en situation, hvor vi kommer til at skære drastisk ned på efterlønsordningen, og det vil så komme til for alvor at ramme dem, som faktisk har behov for efterlønsordningen. Det vil vi faktisk ikke være med til.

Det er bl.a. også derfor, at vi, da man skulle lave et forlig omkring efterlønsordningen, ikke var interesseret i at støtte det oprindelige konservative forslag om, at man bare skulle hæve grænsen for, hvornår man kunne gå på efterløn, til 62 år, for så ville man netop komme i en situation, hvor man lukkede hele gruppen af 60-62-årige ude, inklusive den gruppe af 60-62-årige, som faktisk har et markant behov for, at en sådan ordning eksisterer.

Der skal hele tiden kigges på, om der er nogle detaljer i efterlønsreglerne, som kan gøres bedre, som kan gøres smidigere. Det har jeg en tiltro til at regeringen vil være opmærksom på, ligesom man også var opmærksom på det, da de to regeringspartier var en del af oppositionen.

Så på baggrund af det vil vi afvise beslutningsforslaget.

Pernille Falcon (EL):

Enhedslisten kan godt støtte SF's forslag om, at der iværksættes et analysearbejde på det her felt. Vi finder det ikke rimeligt, at de lavtlønnede ikke bliver bedre tilgodeset, end det er tilfældet i den nuværende ordning. Og vi er med på, at det vil være en god idé at arbejde på en forbedring af efterlønsordningen for de lavtlønnede.

De lavtlønnede har typisk kun 10-15 kr. ekstra efter skat, sådan som ordningen er nu, hvormod de højtlønnede har et langt større beløb, og det er der god grund til at få kigget på. De lavtlønnede kunne under den gamle 200-timersordning tjene langt mere, end de kan nu. Vi vil

ikke lægge op til nogen faste beløbsgrænser eller noget som helst på nuværende tidspunkt, men synes, det er en god idé, at der bliver kigget på det.

Kl. 12.40

Vi er da glade for, at De Konservative tilsyndeladende også kunne være positivt indstillet med hensyn til, at man i hvert fald får kigget på det i forbindelse med et analysearbejde. Om det kommer igennem i denne her omgang, er jo så en anden snak.

Ole M. Nielsen (KRF):

Jeg tror, jeg i denne her sag bekender mig som værende socialliberal konservativ for nu at henholde mig til de to ordførere dér, som jeg synes, jeg kunne tilslutte mig nogenlunde.

Der er jo et problem her. Og jeg har da heller ikke noget imod analysearbejde, selv om det nu ikke er noget særligt besværligt analysearbejde, der skal til her, for det er vel kun noget med at korrigere nogle tal op og ned. Det er jo ikke noget, der kræver sådan meget udvalgsarbejde.

Men jeg vil sige, ligesom den radikale ordfører sagde, at det er jo ikke nemt på én gang at have stor fordel ved at arbejde og så have en høj kompensationsgrad. Det er, som om de ting går lidt imod hinanden.

Jeg må sige, at jeg har egentlig ikke interesse i at gøre det mere attraktivt at gå på efterløn. Jeg er også enig i, at de lavtlønnede har en dårlig situation her i forhold til de højtlønnede. Men spørgsmålet var, om vi ikke skulle vende tingene på hovedet og så reducere den fordel, som de, der ved at gå på arbejde tjener 500 kr. eller 1.000 kr. i timen, har. Det er jeg i virkeligheden lige ved at være mere positiv over for.

Men som tidligere bekendtgjort er det jo også forligsstof, og vi er med i forliget. Det forhindrer selvfølgelig ikke, at vi vil se på fornuftige analyser.

Jeg synes faktisk, at der med hensyn til at fastholde ældre på arbejdsmarkedet er langt, langt større problemer end det her. Det forhindrer selvfølgelig ikke, at man skal tage sig af de små problemer, det er da altid udmærket; de er måske lettere at løse.

Men jeg kan ikke lade være med at benytte lejligheden til her at kritisere den fremgangsmåde, som regeringen bruger, når den er ude at fyre folk, hvor man langt, langt hen ad vejen fyrer fra den ældre ende af. Jamen det er da nationaløkonomisk så tåbeligt, at jeg ved ikke hvad. De ældre medarbejdere har stort set ingen chan-

ce for at komme ind på det private arbejdsmarked. Det betyder, at de kommer til at gå i ledighed eller vente meget længe på at komme ind i et andet offentligt job.

Hvis man derimod havde fyret fra den unge ende af, havde man chancen for at få ført en masse unge og aktive folk over til det private erhvervsliv, folk, der kunne tilføre noget til det private erhvervsliv. Det har man ingen mulighed for nu, når man fyrer fra den gamle ende af. Det er fuldstændig forkert, det, man laver. Det er umenneskeligt, og det er ufornuftigt økonomisk set.

Men jeg benytter bare lejligheden til at sige noget, der ikke har ret meget med det her stof at gøre – beklager.

Formanden:

Hr. Ole Sohn, ordfører for forslagsstillerne.

Ole Sohn (SF):

Jeg takker for debatten. Den viser med al tydelighed, at vi faktisk har peget på et helt åbenlyst problem, som alle Folketingets partier har tilkendegivet at der ligger nogle problemer i.

Derfor er jeg selvfølgelig lidt ked af, at ministeren næsten er den eneste, der kun så på: Hvem er afsenderen? Og så fik den bare et ideologisk gok uden nuancer overhovedet, og det forstår jeg simpelt hen ikke. Specielt ikke, når ministerens kollega, ordføreren hr. Jens Vibjerg, går op og siger, at han godt kan se, at der er nogle problemer i det.

Jeg tror faktisk, at denne sag egner sig bedst til, at man går i substansen frem for at diskutere: Hvem er afsenderen? For hvad er virkeligheden? Jo, virkeligheden er jo, at efterlønsordningen er skruet sådan sammen, at de grupper, den oprindeligt var tiltænkt, er kommet i klemme. SiD har lavet en undersøgelse, som viser, at under den gamle ordning, hvor man kunne tjene op til, jeg tror, det var 20.000 kr. om året, var der 20 pct. af SiD's medlemmer, som udnyttede den mulighed. Men under den nye ordning, hvor der er modregning time for time, er der 5 pct.

Og hvorfor? Jo, for alt bliver modregnet. Nu er der ikke lavet nogen tilsvarende undersøgelser for Akademikernes A-kasse, men jeg skulle tage meget fejl, om ikke udnyttelsesgraden målt i timer er større hos de højtlønnede, i og med at gevinsten er væsentligt større for de højtlønnede.

Kl. 12.45

Når vi har lavet vores forslag ud fra ønsket om at lave en analyse, er det, fordi vi faktisk me-

ner og anerkender, og det er til hr. Ole M. Nielsen, at det er lidt mere kompliceret, at det er en kompliceret model.

Jeg anerkender også i forhold til nogle af de reaktioner, der er kommet her, eksempelvis på vores model om en bundgrænse på 30.000 kr., at den godt kan diskuteres, at den kan være problematisk, at den kan have nogle effekter, som ikke alle er enige i.

Når vi har foreslået det, er det, fordi vi er uenige i, at efterlønsordningen ikke er hundrede procent dagpenge, altså lig med dagpengene, men er på en lavere ydelse. Det ved vi godt at vi ikke har flertal for, og derfor skrev vi det ikke ind i forslaget, men nævner det bare som vores mulighed.

Men hvis man pillede det ud og alene så på vores omregningsfaktor, hvor vi går ind og ser på, hvilken omregningsfaktor der er gældende i dagpengesystemet, hvor man bruger de gældende omregningssatser på 144 kr. og 20 øre p.t., ville vi jo komme i den situation, at lavtlønnede ville få et større incitament til at tage arbejde. Det er muligt, at nogle af de højtlønnede så vil føle, at de får et lidt mindre incitament.

Men jeg mener faktisk, at vores opgave er at skruer efterlønsordningen sammen på en måde, så de grupper, som bliver mest nedslidte og hurtigst nedslidte, og som har størst behov for efterlønsordningen, også er dem, vi tilgodeser bedst muligt.

Når man ser på, hvordan virkeligheden er, er det jo sådan, at af en eller anden forunderlig grund er verden skruet sådan sammen, at de, der har den laveste løn, som regel også har de hårdeste og mest ubehagelige job, og det er derfor, at flest efterlønnere kommer fra de ufaglærte grupper. Mange kommer faktisk fra arbejdsløshed. Der er jo en overarbejdsløshed blandt 55-60-årige, så mange er simpelt hen nærmest tvunget på efterløn.

Derfor vil jeg sige til hr. Ole M. Nielsen, at jeg er helt enig i, at det er et problem, men et endnu større problem er: Hvordan fastholder vi ældre medarbejdere i jobbene? Det kan man ikke gøre med efterlønsordningen. Man kan fastholde ældre medarbejdere på jobbet ved et bedre arbejdsmiljø, som gør, at de ikke bliver nedslidte så hurtigt. Det vil sige, at hvis vi blev enige om at styrke indsatsen for et bedre arbejdsmiljø og en bedre seniorpolitik, så ville vi nedbringe antallet af folk, som føler sig nedslidte og dermed tvunget til at gå på efterløn. Så de to ting hænger meget godt sammen.

Derfor vil jeg afslutningsvis sige, at vi vil gerne under udvalgsarbejdet se på de tilkendegivelser, der er kommet fra partierne, og de er jo stort set samstemmende. Der er måske behov for et analysearbejde, for et eller andet sted er det jo ikke helt rimeligt, at det ikke kan svare sig for en lavtlønnet at tage nogle timer i efterlønsperioden, mens det kan være profitabelt for en højtlønnede.

Og så vil jeg gerne lige anholde det, ministeren indledningsvis sagde om, at forslaget vil medføre udgifter for staten. Det vil jeg gerne sætte et meget stort spørgsmålstegn ved. Det er klart, at de 30.000 kr. selvfølgelig umiddelbart vil betyde en udgift for staten, men pointen i vores forslag er faktisk, at jo større incitament man giver folk, der er på efterløn, til at tage arbejde, jo mindre bliver udgiften.

For hvis en person, som går på efterløn, som ikke er i stand til at varetage et fuldtidsarbejde på grund af nedslidning, men gerne vil gå ind og være ferieafløser eller sygeafløser på sin tidligere virksomhed, kan tage nogle timer, kan forbedre sine egne personlige forhold og gøre kollegaerne og arbejdsgiveren en tjeneste, samtidig med at vedkommende får lidt ud af det, vil det jo være sådan, at for hver eneste time, en efterlønnere tager arbejde, sparer staten altså en efterlønstimeudgift.

Derfor vil det alt andet lige på sigt blive en besparelse. Det er klart, at besparelsen selvfølgelig vil blive større, hvis ikke det, der er vores forslag om de 30.000 kr., kommer med. Men vi har netop udtrykkeligt ikke fremsat vores forslag til beslutning, men bare tilkendegivet, at det er vores idé til, hvordan det kan løses. Vi har fået nogle meldinger ind, som viser, at det bliver der ikke flertal for, men vi er åbne over for at finde andre modeller.

Vi mener, at det mest centrale er, at vi får lavet et analysearbejde på en sådan måde, at vi skaber et incitament, sådan at vi kan give dem, der er tvunget på efterløn eller er nedslidte og dermed går på efterløn, en mulighed for at få nogle timer og dermed forbedre deres egen livskvalitet og være en hjælp for kollegaerne.

Så vil jeg godt lige pege på et andet problem, som også bør løses. Det ligger ikke eksplicit i det her forslag, men har noget med efterlønnen at gøre, som hr. Bjarne Laustsen og hr. Jens Vibjerg var inde på, og det er spørgsmålet om de selvstændige. Der er nogle problemer, som jeg også mener skal løses, men der er sandelig også et problem for mange lønmodtagere, som er gået

på efterløn, nemlig med hensyn til den frihed, som man fratager dem.

Kl. 12.50

Eftersom mange og specielt Venstre jo har gjort meget ud af at sætte mennesket og den personlige frihed først, så kan jeg simpelt hen ikke forstå, hvorfor efterlønsordningen forhindrer en lønmodtager i – nu skal jeg give et eksempel – at gøre brug af sine fritidssysler i efterlønsperioden, f.eks. ved at sy – nu kan det godt ske, at man griner lidt, årstiden taget i betragtning – filtjulenisser til salg på den lokale julebasar.

Vedkommende har gjort det igennem mange, mange år, mens hun var på arbejde. Nu går hun på efterløn, og så får hun at vide, hvad fuldstændig korrekt er, at det at sy filtnisser og sælge dem på et marked er selvstændig virksomhed. Fy, fy, fy! Det må du ikke. Gør du det, er du ude af ordningen.

Eller et andet eksempel: En arbejdsmand fra Grenå – jeg kender også andre – skrev en erindringsbog – hr. Ole M. Nielsen må måske hjælpe mig med navnet – om grundlæggeren af Blå Kors. Så fik han at vide: Hov, hov! Det er jo selvstændigt arbejde at skrive en bog i efterlønsperioden. Fy, fy! Det må du ikke, så er det ud.

Det vil sige, at efterlønsordningen fratager folk deres personlige frihed til, hvad de bruge deres tid på. Det kan jeg ikke forestille mig er i Venstre ånd.

Derfor tror jeg også, at man vil finde nogle løsninger, hvor man siger: Jamen selvfølgelig må du sy dine nisser og sælge dem, men naturligvis skal du have dem modregnet; vi omregner din indtægt, så du efter omregningssatsen får fratrukket de timer. På samme måde: Skriver du en bog og sælger den, så modregner vi timerne eller indtægten med omregningssatsen.

Vær lidt fleksibel, sæt mennesket i centrum og sørg for, at de lavtlønnede får nogle bedre muligheder for at få et bedre liv som efterlønnere, så ville vi komme meget langt.

Derfor vil vi være indstillet på under udvalgsarbejdet at arbejde os frem til, at vi ikke pålægger regeringen at fremsætte et bestemt forslag, men at vi simpelt hen igangsætter et analysearbejde, så vi på baggrund af en bedre oplysthed kan få en mere kvalificeret debat om, hvordan vi får løst de problemer, som alle et eller andet erkender at der er specielt for de lavtlønnede grupper og på en række områder, hvor efterlønsmodtagere bliver forhindret i at udfolde deres livskvalitet i efterlønsperioden.

Ellers vil jeg sige mange tak for debatten. Den har været meget inspirerende.

(Kort bemærkning).

Bjarne Laustsen (S):

Ved sådan en lejlighed kunne man jo godt drille lidt, også SF og hr. Ole Sohn, for vi skal jo lige huske på, at SF var indædt modstander af efterlønsordningen. Det er blevet modereret lidt. Vi er sådan set glade for, at man har mere holdning til den reform af efterlønnen, som vi nu har lavet.

Men det korte af det lange er, at hele argumentationen var dengang, at man var bange for, at SiD'er og KAD'er ikke ville gå på efterløn, fordi man har indført nogle modregningsregler, der gør, at de fleste først vil gå på efterløn, når de er 62 år.

Nu vender bøtten så. Nu er det store problem, at der ikke er så mange SiD'er og KAD'er, der går på efterløn. Dengang var man bange for, at de slet ikke kunne gå på efterløn på grund af modregningsreglerne. Men det er jo ikke det reelle problem derude i kasserne. Der er jo stort set ingen af dem, der bliver modregnet noget som helst.

Så derfor har man fundet en ny model, der kører på, at det handler om, at de også skal have lov at arbejde noget mere, det er sådan set godt nok; men det er jo sådan, verden forholder sig.

(Kort bemærkning).

Anders Samuelsen (RV):

Inden hr. Ole Sohn får malet verden alt for rød eller i hvert fald lyserød, bliver jeg nødt til, da der også er folk, der sidder og lytter til denne her debat, at anholde argumentet om, at bare der er en enkelt, som arbejder et par timer ved siden af, er det en overskudsforretning.

Jamen hvis det samtidig på grund af de ændrede regler medfører, at der er en anden person, som vælger at gå på efterløn, fordi det nu er blevet mere attraktivt at gå på efterløn, er det en underskudsforretning. Altså, hvis vi har 10 personer, de 9 af dem er på efterløn i forvejen og vælger at arbejde et par timer ekstra om ugen eller om måneden og siger, at det gør de nu, fordi det godt kan betale sig, men hvis den tiende, hvis bare én ekstra, som ellers ville være blevet hundrede procent på arbejdsmarkedet, til gengæld går på efterløn, fordi det bedre kan svare sig, for nu får han både efterløn plus lidt mere, så er det en underskudsforretning for staten.

Det er jo det, der er problemstillingen her. Det er jo på grund af kompensationsgraden. Det er det, der er den grundlæggende problemstilling.

Hvis vi laver nogle regler, som gør det for attraktivt at trække sig over på efterlønnen – mere attraktivt, end det er i forvejen – risikerer vi, at der bliver en alt for stor tilstrømning, og så risikerer vi for alvor, at vi skal ind og skære så meget i ordningen, at det kommer til at gå ud over dem, som reelt har et behov for at have en efterlønsordning. Det er den risiko, vi ikke vil løbe.

Kl. 12.55

(Kort bemærkning).

Jens Vibjerg (V):

Jeg synes, hr. Ole Sohn var ved at svinge sig op i sit indlæg til at kritisere forligskredsen for – og det undrer mig, at SF gør det – at vi har sikret et højt kompensationsniveau for de lavtlønnede, har sikret, at når de, der har slidt og slæbt i en menneskealder på arbejdsmarkedet, går på efterløn, får de en høj compensation. Hr. Ole Sohn er jo ved at svinge sig op til i sin argumentation til, at det var et problem, og at vi rent faktisk skulle have skældud for det.

(Kort bemærkning).

Ole Sohn (SF):

Jeg må indrømme, det er muligt, at jeg har udtalt mig på en eller anden måde, som kan misforstås, men jeg forstod ikke helt hr. Jens Vibjergs pointe. Jeg mener sådan set ikke, at kompensationsgraden på efterløn er særlig høj. Den er faktisk lavere end dagpengeniveauet, så det forstår jeg simpelt hen ikke.

Jeg vil gerne lige af hensyn til seerne og protokollen sige til hr. Bjarne Laustsen, at SF faktisk stemte for efterlønsordningen, men hr. Bjarne Laustsen tænker nok mere på ændringerne i 1998. Forringelserne af efterlønsordningen var SF imod, men selve ordningens indførelse var vi for.

Til hr. Anders Samuelson: Man kan jo diskutere det, og det er også det, vi er meget åbne for at diskutere. Vi har lyttet til debatten, og der er ikke flertal for at indføre vores forslag om en bundgrænse på de 30.000 for efterlønnen og efterfølgende modregning af timer, så derfor kan man jo ikke sige, at vi gør det mere profitabelt at gå på efterløn, andet end at vi gerne ville skabe nogle bedre forhold for de lavtlønnede, som har fået et dårligere incitament, end de havde under

den gamle 200-timers-ordning. Det er det problem, vi skal have løst. Og det kan jeg ikke forestille mig at nogen partier ville have noget imod at være med til at løse.

Nu vil jeg sige, at efterlønsordningen jo i dag har en anden funktion, end den havde under massearbejdsløsheden. Vi har stadig væk overarbejdsløshed og aldersdiskrimination blandt de ældre, men vi er jo i en anden situation. Hvis vi kan skrue efterlønsordningen sådan sammen, at vi kunne sige, når man er gået på efterløn og måske har været på efterløn et halvt eller et helt år og synes, at man har fået ny energi og gerne vil tage timer igen, jamen så tag dog 100 timer, 200 timer, 1.000 timer, 1.400 timer, det er da fuldstændig ligeegyldigt, for jo flere timer, jo billigere bliver det for staten. Det er da korrekt, for hvis man ikke skal udbetale efterløn, bliver det da billigere for staten. Giv dem da en gulerod til at tage timer, for jo flere timer, jo færre efterlønskroner skal staten af med.

(Kort bemærkning).

Bjarne Laustsen (S):

Også af hensyn til protokollen skal jeg selvfølgelig bekræfte, at jeg udmærket er klar over, at SF stemte for ved efterlønsordningens indførelse i 1979, men at man ikke var med senere. Men jeg har også lagt mærke til, at der er kommet mange positive tilsagn om det siden hen. Hvis det er sådan med det forslag, som SF her har fremsat, at man skal have indflydelse på det, skal man jo med ind i forligskredsen, og det betyder så, at man accepterer det, der ligger dér.

Men det dér med, at man taler om, at vi har forringet efterlønnen og også kompensationsgraden, har jeg lidt svært ved at forstå, for hvis man ser efterlønnen over 5 år, er der ikke én eneste øres forringelse i forhold til, hvad den var før 1999, ikke en.

Vi har samtidig gjort det, at vi har sat pensionsalderen ned fra 67 år til 65 år, og det er sikkert dér, at der er et problemsæt, hvis der overhovedet er noget problemsæt.

Jeg ser det ikke sådan, at de, der vil bruge efterlønnen, ikke kan bruge den. Jeg synes, at der var mange af dem, der var kritiske dengang, som skulle have koncentreret sig omkring det med modregning, som ikke er et problem nu, og især det med kontingentet, som selvstændigt er det største problem i forhold til efterlønsordningen.

(Kort bemærkning).

Anders Samuelsen (RV):

Jeg bliver nødt til at fastholde, at hr. Ole Sohn nøjes med at kigge på den ene side af mønten, nemlig på dem, der er på efterløn, hvor jeg siger, at hvis man nu kunne gøre det lidt mere attraktivt for dem at arbejde, så er det en god idé. Det er rigtig.

Men vi bliver nødt til samtidig at se på den anden side af mønten, nemlig den potentielle nytilgang af efterlønnere. Og i det omfang, man samlet giver en mulighed for at komme i en bedre økonomisk situation end den situation, vi tilbyder i dag, vil der være flere, der vil være fristet til at vælge at gå over på efterløn og så arbejde lidt ved siden af.

Det er en dårligere forretning og bliver meget, meget hurtigt en rigtig, rigtig dårlig forretning for staten, hvis der er et stort antal, der vælger den trafik dér, og den vil slet ikke kunne opvejes af, at der er nogle enkelte af dem, der er på efterløn i dag, som arbejder lidt mere. Det er problemstillingen i sin kerne.

Kl. 13.00

(Kort bemærkning).

Ole Sohn (SF):

Jeg vil godt starte med hr. Anders Samuelsen. Jeg erkender, at mine eksempler tager udgangspunkt i folk, som er på efterløn, men det er, fordi jeg i mit hoved har en relativt stor viden om, hvilke grupper der søger efterløn. Og det er faktisk ofte blandt folk, som enten er tvunget til det i kraft af nedslidning – og det er altså primært blandt de lavtlønnede grupper, de har ikke nogen valgmulighed, de vælger ikke at forlade arbejdsmarkedet – eller det er folk, der er fyret, som nu staten er i gang med at fyre en stor gruppe af dem, der er over 50 år. De kommer aldrig i gang igen og kommer dermed på efterløn. Sådan er det også i det private erhvervsliv.

Hvorimod efterlønsordningen med de seneste ændringer har gjort det til en stor fordel for de højtlønnede at gå på efterløn og tage timer ved siden af. Det er rigtig nok. Men det søger vi faktisk at løse ved at lave en balance, som giver bedre muligheder for de lavtlønnede, som er tvunget på efterløn, og gør det lidt mindre profitabelt for de højtlønnede at gå på efterløn.

Så jeg tror faktisk, at vi får den balance, som Det Radikale Venstre søger, hvis man gennemfører i hvert fald den del af SF's forslag, som vedrører omregningsfaktoren frem for time for time-satsen. Men lad os nu se på det under ud-

valgsarbejdet. Jeg kan forstå, at der er et flertal for, at vi laver et analysearbejde, men ikke binder regeringen op på at fremkomme med forslag, så det korrigerer vi under udvalgsarbejdet.

Hermed sluttede forhandlingen, og forslaget overgik derefter til anden (sidste) behandling.

Afstemning

Tredje næstformand (Kaj Ikast):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Arbejdsmarkedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (*Ophold*). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 25:

Forslag til folketingsbeslutning om, at amterne overtager statens udgifter til sygedagpenge.

Af Lene Garsdal (SF) m.fl.

(Fremsat 14/12 2001).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Beskæftigelsesministeren (Claus Hjort Frederiksen):

Dette beslutningsforslag fra SF er en uændret genfremsættelse af det forslag, som var til behandling her i Tinget den 26. oktober sidste år.

Beslutningsforslaget går ud på, at kommuner og amter hver skal afholde 50 pct. af de offentlige udgifter til sygedagpenge. Kommunerne skal tidligt gå ind i finansieringen af sygedagpengeudgifterne, men de skal til gengæld ikke længere selv betale udgiften fuldt ud efter den 52. uge. Amterne får efter forslaget en ny finansieringsforpligtelse, som de altså skal dele med kommunerne.

SF oplyser, at formålet med at omlægge finansieringssystemet er at øge amternes engagement og tilskyndelse til at gøre noget mere aktivt ved de stigende udgifter til sygedagpenge.

Jeg vil gerne slå fast, at det med den nuværende opgavefordeling er kommunerne, der har